УДК 373.3.091.32

Л. Пузій,
учитель початкових класів
Великочернігівської філії
Овруцького ліцею № 4
fedorivnaluba1111@gmail.com

Особливості проведення інтегрованих уроків

Інтегровані уроки – це неординарні підходи до викладання навчальних дисциплін. Мета їх проста: пожвавити нудне, захопити творчістю, зацікавити повсякденним, тому що інтерес – це каталізатор усієї освітньої діяльності. На такому уроці активними є всі учні, кожний має можливість опинитися в атмосфері успішності й клас стає творчим колективом. Уроки-подорожі є найцікавішою формою освітньої діяльності в початковій школі, одним із видів нестандартних уроків. Такі уроки сприяють всебічному розвитку дитини. На них учні в своїй уяві, за допомогою власної фантазії можуть перенестися в будь-який куточок нашої планети Земля. Під час уявної подорожі на учнів чекають цікаві зустрічі, позитивні емоції, діти отримують задоволення від того, що допомагають іншим, вони самі роблять висновки.

На уроці, розробку якого я пропоную читачам, учні матимуть змогу перенестися до казкового осіннього лісу, де використовуватимуть свої знання, вміння та навички для подолання певних труднощів, які виникатимуть на їхньому шляху. Відкриють для себе нові знання. Під час проведення уроку були використані такі інтерактивні методи, як «Мозковий штурм», де учні не бояться висловлювати власну думку, адже вони знають, що жодна ідея не може бути поганою; інтерактивна вправа «Карусель» та ігри, робота на картках, самостійна, групова і парна робота. Був використаний прийом рефлексії «Кошик ідей». Такі види роботи вчать критично мислити, розвивають творчі здібності школярів.

Урок-подорож сприяє розвитку фантазії та уяви, мови і мислення, інтересу до вивчення математики.

Інтегрований урок у 2 класі. Подорож до осіннього лісу. Обчислення виду 26+4. Творча робота над задачею. Визначення часу

Мета: формувати в учнів ключові компетентності, а саме:

- вміння вчитися – самоорганізуватися до навчальної діяльності у взаємодії, планувати свої дії, доводити роботу до кінця; вчитися контролювати свої дії;

- загальнокультурну компетентність – дотримуватися норм мовленнєвої культури, зв’язно висловлювати свою думку;

- соціальні компетентності – проєктувати стратегії своєї поведінки з урахуванням інтересів та потреб інших, продуктивно співпрацювати з різними партнерами в групі, виявляти ініціативу, використовувати різні ролі й функції у колективі;

- громадянську компетентність – бережливо ставитися до природи.

Формувати в учнів предметні компетентності:

- ознайомити учнів із прийомом додавання виду 26+4, засвоїти випадок додавання одноцифрового числа до двоцифрового, якщо сума одиниць становить 10;

- удосконалювати навички додавання і віднімання чисел в межах 100;

- розвивати навички розв'язування задачі на знаходження суми, доповнювати задачу числовими даними;

- розвивати логічне і творче мислення, навички усної лічби, увагу, спостережливість.

Очікувані результати: учні обчислюють усно, зручним для себе способом; володіють навичками додавання одноцифрового числа до двоцифрового, якщо сума одиниць становить 10; володіють навичками додавання і віднімання чисел у межах 100; коментують виконувані дії; розв'язують задачі на знаходження суми на дві дії; співвідносять реальні об'єкти з моделями геометричних фігур.

Матеріали та обладнання: ілюстрований та роздавальний матеріал, картки для роботи в парах, групах, макет годинника, м'які іграшки тварин, ілюстрації осінньої природи, відео «Звуки осіннього лісу», ноутбук, планшети.

Тип уроку: урок-подорож.

Освітні галузі: математична, природнича.

Хід уроку

I. Вступна частина

1. Організація класу

Привітання

Ось дзвіночок дзеленчить,
Треба сісти рівно вмить.
Лінь з плечей своїх знімати
Й до роботи приступати.
Доброго ранку!
Доброго дня!
Бажаєте ви
І бажаю вам я.

– Настрій?
– Супер!
– Тож часу не гаймо, працювати починаймо.

2. Повідомлення теми і мети уроку. Мотивація навчальної діяльності

«Мозковий штурм»

Тема сьогоднішнього уроку математики. Урок-подорож до осіннього лісу. Обчислення виду 26+4. Творча робота над задачею. Визначення часу за годинником. (Тема уроку записана на дошці.)

– Які ваші ідеї щодо проведення уроку?

– Які можна використати види діяльності на уроці, щоб досягти успіху?

(Всі ідеї дітей учитель записує на дошці. Жодна ідея не може бути поганою.)

– Всі ваші ідеї стануть планом нашої роботи.

Створення ситуації успіху

– Що ви чекаєте від сьогоднішнього уроку? (Діти озвучують: хорошого настрою, нових знань, несподіванок, дізнатись про щось цікаве, цікавої гри, творчих завдань, що похвалить учителька.)

– Отже, сьогодні на уроці ми ознайомимося з додаванням виду 26+4, будемо вчитися розв'язувати складені задачі на знаходження суми та вдосконалювати вміння визначати час за годинником. А щоб урок пройшов цікаво, я запрошую вас до осіннього лісу. Ось карта нашого маршруту.

Девіз уроку:

«Дружною сім'єю ми вперед йдемо,
Всі знання здобуті ми з собою беремо».

3. Актуалізація опорних знань

Вірш М. Підгірянки «Ліс».

Анумо в ліс ходімо!
Шумить верхами ліс –
Дуби, берези, буки.
Співає сойка, свище дрізд
І воркотять голубки (відео «Звуки осіннього лісу»).

– Закрийте, будь ласка, оченята і повторюйте за мною:

Осіннє листя під ногами шелестить,
Ось наш клас у лісі опинився вмить.

– Подивіться, як гарно навкруги.
– А яка пора року? (осінь)

Ніби чарівним пензликом розмалювала вона кущі і дерева. Ліс – це величезний дім комахам, пташкам, звірям та рослинам. Тут є свої правила, які ми повинні виконувати обов'язково.

– Діти, а які правила поводження в лісі ви знаєте? (відповіді дітей)
– А Дідусь Лісовичок, який охороняє свої володіння і спостерігає за нами, дає ще й таку пораду:
– Не шуми: ліс злякається, притихне і ти не почуєш жодної таємниці. Ну, що ж, давайте домовимося ходити тихо і не галасувати.

Стежка «Каліграфічна хвилинка»

– Діти, ми зараз із вами ідемо стежкою каліграфії, на яку вказав дідусь Лісовичок.
– Відкрийте, будь ласка, свої робочі зошити і запишіть число, класна робота.
– Порахуйте, будь ласка, десятками до сотні і запишіть каліграфічно ці числа.

10 20 30 40 50 60 70 80 90 100

– Які це числа?
– Чому?
– Візьміть простий олівець і обведіть число 20, додайте 10 (або 1 десяток). Що ви отримаєте? (30)
– А тепер до 40 додайте 10. Скільки буде? (50)

Висновок. Якщо до десятків додаємо один десяток, то отримуємо наступний десяток. (Висновок роблять самі діти.) Дідусь Лісовичок радить цю підказку взяти із собою. Вона нам ще знадобиться.

– Подорожуємо далі.

Галявина «Усні обчислення»

– А хто це нас зустрічає на галявині? Відгадайте загадку.

– Ой, яка ж вона гарненька,
пишнохвоста і руденька,
не звірятко – просто диво,
невгамовне, пустотливе.
Вгору – вниз, на гілку, з гілки.

Хто це буде, діти? **(*Білка*) (В. Кириленко)**

– Осінь – це пора року, коли тварини готуються до зими.

– А як білка готується до зими?

Гра «Допоможи білці»

– Давайте допоможемо білочці назбирати горішків, але вони незвичайні, щоб їх зірвати, треба обчислити вирази.

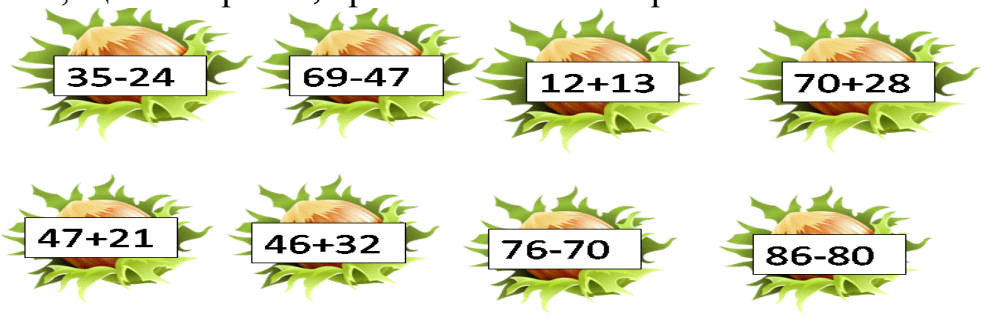

Діти виходять до дошки і обчислюють вирази і віддають горішок білочці.

– Молодці, всі справились, рушаємо далі.

II. Основна частина

1. Підготовка до вивчення нового матеріалу. Робота з підручником (с. 59)

Зупинка «Осінній листопад»

Жовте листя опадає
Не вернеш його назад,
Щедра осінь відступає,
Наступає листопад.

– Дивіться, який гарний листопад у лісі. А скільки завдань посипалося?

– Нумо, швидко з ними справлятися. А із зібраних листочків ми зберемо осінній букет.

1) Робота в парах. Завдання 344. (Встановіть закономірність та обчисліть вирази.) За правильно виконані завдання діти отримують кленові листочки.

2) Інтерактивна вправа «Карусель»

Учні розміщуються у два кола обличчям один до одного. Протягом певного часу пара обмінюється інформацією, потім учні зовнішнього кола роблять «один крок» – переходять по колу до наступного партнера. На картках завдання: розкласти число на суму розрядних доданків.

Картка 1
34 = □ + □

Картка 2
58 = □ + □

Картка 3
26 = □ + □

Картка 4
49 = □ + □

Картка 5
17 = □ + □

Картка 6
63 = □ + □

Картка 7
99 = □ + □

Картка 8
78 = □ + □

За правильно виконані завдання діти отримують дубові листочки.

3) Гра «Математичний м'ячик». Завдання 345

Доповни до 10 кожне з чисел.

Табличне додавання і віднімання в межах 10.

За правильно виконані завдання діти отримують березові листочки.

– Давайте всі разом складемо осінній букет.

2. Вивчення нового матеріалу

Подолання перешкод на лісовому болоті

– Діти, попереду в нас болото. А як нам його перейти?

– Ой, а що це там чути?

То скрекоче, а то кряче,
То занявкає, як кішка.
Ви, напевно, здогадались –
Ну, звичайно, пересмішка.
Вона в лісі навіть ойка,
А зовуть її всі … (сойка)

– Діти, а які осінні клопоти в сойки?

– Сойка нас попереджає, що в болоті дуже багато пасток, які наставила Кікімора. Для того, щоб їх подолати, потрібно виконати її завдання. А лісовим мешканцям це не під силу,тож вони просять нашої допомоги.

– Діти, допоможемо їм?

Ознайомлення з додаванням виду 26+4.

Пастка 1

– Діти, давайте пригадаємо уже відомий спосіб додавання одноцифрового числа до двоцифрового без переходу через десяток. І перенесемо його на випадок додавання одноцифрового числа до двоцифрового, якщо сума одиниць становить 10.

– Як слід міркувати, щоб до 26+3?

26+3= 20 + 6 + 3 = 20 + 9 = 29

20 6

– Чи можна в такий спосіб до 26+4?

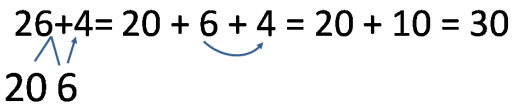

– Порівняйте суми. Що змінилося?

Як зміна другого доданка вплинула на розв'язання?

Давайте згадаємо підказку Дідуся Лісовичка.

Обговорення ілюстрацій підручника (с. 60, завдання 346)

Складання алгоритму розв'язання прикладів

АЛГОРИТМ

1. Розкладаю двоцифрове число на розрядні доданки.
2. Десятки запам'ятовую, а одиниці додаю до одиниць.
3. Одержую десять (один десяток).
4. Знайдений десяток додаю до десятків.
5. Пам'ятаю: якщо додаю десяток, то отримую наступний десяток.

Первинне закріплення

Пастка 2. Самостійна робота

Виконання завдань на картках з друкованою основою по варіантах з наступною самоперевіркою.

Варіант 1

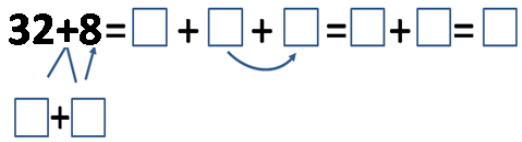

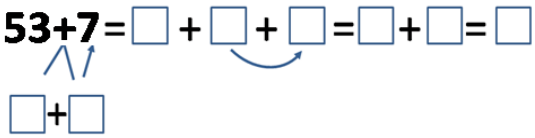

Варіант 2

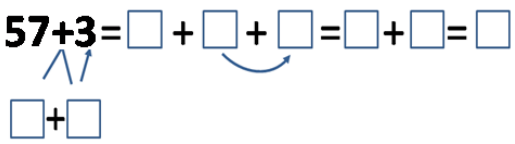

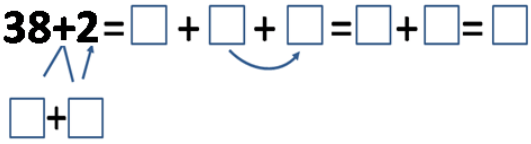

Формувальне оцінювання. «Техніка піднятої руки». Я зрозумів і можу пояснити – великий палець спрямований вгору. Я не все зрозумів – великий палець опущений вниз.

Робота з дошкою

На дошці записані вирази:

47+3 55+ 3 64+2 26+3 76+4 33+43

– На які дві групи можна розбити вирази? За якою ознакою?

Знайдіть значення лише тих сум, які ми навчилися розв'язувати на цьому уроці.

Перевірка: 47+3=50 76+4=80

Молодці. Супер.

Руханка «Подорож до лісу»

Ми йшли, йшли, йшли (ходьба на місці)

І горішок знайшли. (нахилитися вперед)

Підняли і далі пішли. (показати)
Ми йшли, йшли, йшли (ходьба на місці)
І грибочок знайшли. (нахилитися вперед)
Отакий товстезний. (розвести руки в сторони)
Отакий грубезний (стиснути руки в кулачки)
Бриль на голові, (похитати головою)
А нога в траві. (показати)

Удосконалення обчислювальних навичок

Пастка 3. Розв'язування прикладів (с. 60, завдання 347)

Хто справився із завданням, той працює самостійно, а хто не зовсім зрозімів – працює з алгоритмом.

Пастка 4. Гра «Визнач час». Робота в групах. Визначення часу за годинником.

– Кікімора чомусь гадає, що діти не вміють визначати час за годинником. Давайте доведемо їй, що вона помиляється.

– Котру годину покаже кожний годинник через 5 годин?

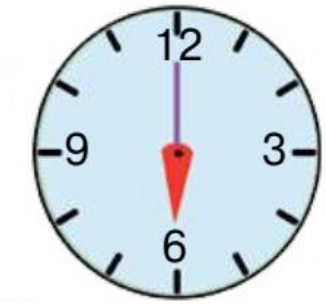

6+5= 11 (год) 4+5=9 (год) 7+5=12 (год)

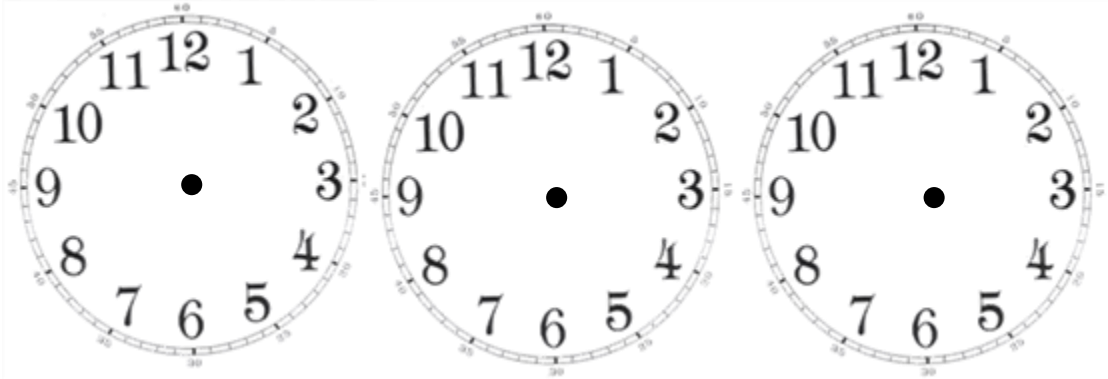

Знайдений час діти показують на годиннику.

– Всі гарно справилися з завданнями, пастки зникли, Кікімора подобрішала та ще й вказала дорогу через болото. Давайте швиденько перейдемо на інший берег.

Галявина «Задач»

– А на іншому березі на галявині «Задач» нас зустрічає мудра Сова. Вона пропонує розв'язати задачі.

1. Робота над задачею (с. 60, завдання 348)

1. Сприймання тексту на слух; розвиток уяви:

а) уважно прослухати задачу (читає вчитель);

б) спробувати створити в уяві картину, «побачити» все те, що описано в задачі.

2. Колективний аналіз та самостійне розв'язування задачі

1. Про що розповідається в задачі? (про дерева)
2. Які дерева росли у саду? (яблуні і груші)
3. Скільки росло груш? (3)
4. А яблунь? (8)
5. Яку дію виконали далі? (посадили)
6. Скільки дерев ще посадили? (9)
7. Якщо посадили, то це збільшили чи зменшили? (збільшили)
8. А коли збільшуємо, то яка це дія? (додавання)
9. Про що запитується в задачі? (скільки дерев стало в саду)

– Діти, ми можемо відразу дати відповідь? (ні)

– Чому? (бо ми не знаємо, скільки всього росло груш і яблунь у саду)

– То про що ж ми повинні спочатку дізнатися?

– Скільки всього росло груш і яблунь?

– А коли ми будемо знати скільки росло, то зможемо дізнатися скільки стало?

– Молодці! Розв'язання задачі запишіть самостійно.

Самоперевірка

Росло – 3 гр. і 8 ябл.

Посадили – 9 д.

Стало -?

Розв'язання

1) 3+8=11 (д.) – росло;

2) 11+9=20 (д.) – стало.

(3+8)+9=20 (д.)

Відповідь: 20 дерев стало в саду.

3. Творча робота над задачею (с. 60, завдання 349). Робота в групах

– Доповніть задачу своїми числовими даними та розв'яжіть її. Але перш ніж розпочати роботу, пригадаємо правила роботи в групах.

Презентація робіт кожної групи.

– Діти, а чим подібні ці задачі? (обидві складні, це задачі на знаходження суми)

– Ви справились над задачами, молодці. Вирушаємо далі.

Галявина «Геометрична»

«Працюю з танграмом». Робота в групах

– Наступне завдання вам від хитрунки Лисички – це робота з танграмом.

– Діти, що таке танграм?

– З яких геометричних фігур складається танграм?

– Побудуйте за допомогою геометричних фігур танграм Лисички і Зайчика.

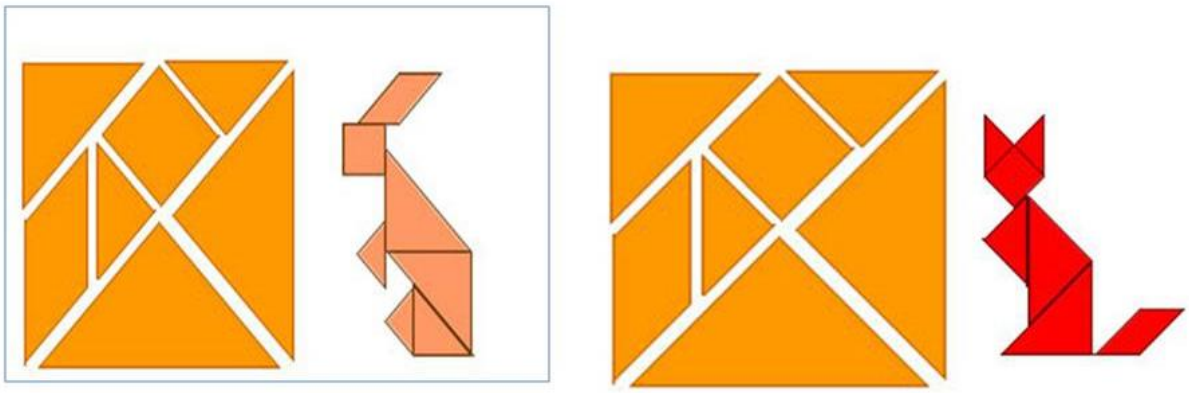

– Молодці, гарна робота!

Весь цей час за нами спостерігав Дідусь Лісовичок. Він нами дуже задоволений і від вдячних мешканців лісу дарує ось цю повну торбинку лісових горішків.

– Діти, давайте їм подякуємо.

– Ну що ж, настав час повертатися до класу. Закрийте, будь ласка, оченята і повторюйте за мною:

Осіннє листя у танку кружляє,
Над землею весело летить,
У рідний клас нас повертає,
У цю чарівну і веселу мить. (відео «Звуки осіннього лісу»)

ІІІ. Підсумкова частина уроку

Рефлексія. «Кошик ідей»

– Діти, ось візьміть ці листочки (виготовлені з паперу) і запишіть на них свої враження від уроку. Усі листочки покладіть до кошика.

– А зараз давайте зачитаємо будь-які записи…

(Учитель вибірково читає записи, разом з учнями обговорює відповіді).

– Чи справдились ваші очікування?

Будь ласка, оцініть свою роботу на уроці!

– Покажіть зелену цеглинку «Lego», якщо у вас все вийшло.

– Жовту, якщо допускали помилки.

– Червону, якщо все було незрозуміле.

– Ви всі активно працювали на уроці, показали гарні знання, мети уроку ми з вами досягли. Тож пригощайтеся лісовими горішками.

– Дякую за гарну роботу. Урок закінчено!

Висновок. Нестандартні уроки з інтегрованою основою сприяють формуванню пізнавальних інтересів. Формують в учнів ключові компетентності, а саме:

– вміння вчитися – самоорганізуватися до навчальної діяльності у взаємодії, планувати свої дії, доводити роботу до кінця; вчитися контролювати свої дії;

– загальнокультурну компетентність – дотримуватися норм мовленнєвої культури, зв'язно висловлювати свою думку;

– соціальні компетентності – проєктувати стратегії своєї поведінки з урахуванням інтересів та потреб інших, продуктивно співпрацювати з різними партнерами в групі, виявляти ініціативу, використовувати різні ролі й функції в колективі;

– громадянську компетентність – бережливо ставитися до природи.

Крім того, дають змогу вчителю враховувати індивідуальні особливості кожного учня. А головне – на уроці всі учні беруть участь у процесі навчання.

Список використаних джерел та літератури

1. Листопад Н. П. Математика : підруч. для 2 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ : Оріон, 2019.160 с. : іл.

2. Скворцова С., Онопрієнко О. Нова українська школа: методика навчання математики у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегрованого і компетентнісного підходів. Харків : Ранок, 2019. 352 с.

3. Фідкевич О., Бакуліна Н. Нова українська школа: теорія і практика формувального оцінювання у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти. Київ : Генеза, 2019. 64 с.

4. URL: https://www.youtube.com/watch?v=VsdDopZgQD0&t=51s&ab_channel=%D0%97%D0%B2%D1%83%D0%BA%D0%B8%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%8B.